

Jože Ramovš

LOGOTEORETSKE OSNOVE ANTROPOHIGIENE

Antropolog in socialni delavec dr. Jože Ramovš je raziskovalec na Inštitutu Antona Trstenjaka v Ljubljani in docent na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani.

Članek razčlenjuje sodobno potrebo po preventivni krepitvi telesnega, duševnega in duhovnega zdravja ter gojitvi dobrih medčloveških odnosov. Te cilje izrecno zastavljajo med drugim tudi vsi veliki projekti WHO. Avtor ugotavlja na temelju lastnih izkušenj in raziskovanj, da kurativna metodologija navadno ni ustrezna za preventivno delovanje. V osrednjem delu članka prikaže in opredeli celostno preventivo, imenovano antropohigiena; njen koncept in metode razvija s sodelavci že vrsto let. Antropohigiena se teoretsko opira na logoteoretska spoznanja Viktorja E. Frankla, tako jo lahko imamo za preventivno vejo logoterapije. Težišče članka je prikaz logoteoretskih spoznanj, na katera se antropohigiena še zlasti opira, to pa so: celostna podoba človeka, človekove osebne duhovne zmožnosti, aksiom o smiselnosti življenja in celotne stvarnosti ter iz njega izhajajoče zakonitosti o dinamiki med nezavednim in zavestnim doživljanjem in vedenjem človeka.

Franc Hribernik

ALI LAHKO KMETIJE V SLOVENIJI ZAGOTAVLJAJO PRIMERNO SOCIALNO VARNOST KMEČKEMU PREBIVALSTVU?

Sociolog dr. Franc Hribernik je asistent za ruralno sociologijo na Biotehni(ki fakulteti Univerze v Ljubljani, Oddelek za agronomijo.

S preobrazbo postsocialistične slovenske družbe se spreminja tudi raven socialne varnosti posameznih družbenih slojev. Med socialnimi kategorijami, ki se že ukvarjajo z vprašanji elementarnega preživetja, se pojavlja vse več malih kmetov. Analiza razpoložljivih proizvodnih potencialov in obstoječe socio-demografske karakteristike kaže, da se bodo njihove sedanje socialne razmere zelo verjetno precej poslabšale. Še zlasti v primerih, ko sedanji gospodarji ne morejo računati s tradicionalno medgeneracijsko solidarnostjo. Skoraj polovica kmetij in med njimi pomemben delež večjih proizvodnih enot (okoli 20%) namreč nima zagotovljenega naslednika, nekatere tudi dediča ne. Omejene razvojne in socialne možnosti pa se kažejo tudi pri tistih kmetijah, ki sicer razpolagajo z razmeroma ugodnimi demografskimi potenciali in primernimi proizvodni resursi, vendar pa je močno omejena kvaliteta človeških virov. Večina slovenskega kmečkega prebivalstva je namreč za moderno kmetovanje neprimerno izobražena. Po oceni nekaterih raziskovalcev je dejansko socialno in ekonomsko perspektivnih le okoli 10% (11-12 tisoč) vseh sedanjih kmetij.

Darja Zaviršek

SOCIALNE INOVACIJE V SOCIALNEM DELU: VIZIJA ALI ILUZIJA DEVETDESETIH?

Sociologinja dr. Darja Zaviršek je asistentka za antropologijo in socialno delo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani, predavateljica na področju duševnega zdravja v skupnosti in vprašanja spolov in ustanoviteljica Skupine za raziskovanje in uresničevanje psihosocialnih potreb žensk Modra.

Članek obravnava zgodovino in vlogo socialnih inovacij na področju duševnega zdravja in dela z ženskami v Sloveniji. Opisane socialne inovacije temeljijo na socialnih akcijah in so zaznamovane z mentaliteto srednje Evrope in preteklega političnega režima. Ta elementa sta odločilno vplivala na razumevanje pravic uporabnikov in uporabnic v socialnem delu in na področju duševnega zdravja. Država še vedno podpira uveljavljene totalne institucije, kot so psihiatrične bolnice in

materinski domovi za brezdomne matere z otroki. Hkrati pa novi projekti, ki imajo značilnosti socialnih inovacij in v katerih imajo odločilen vpliv uporabniki psihosocialnih služb, ustvarjajo nove skupnostne službe. Socialni delavci in delavke, ki so vključeni v socialne inovacije, pogosto doživljajo marginalizacijo. Razlog za to niso toliko ljudje, s katerimi delajo, temveč način, na katerega delajo, ki vključuje zagovornišтво, delitev moči in spoštovanje do uporabnikov. Socialne inovacije niso pomembne le zato, ker vnašajo nove izbire v socialno polje, temveč predvsem zato, ker spreminjajo vlogo socialnega dela in podobo državnega socialnega dela v Sloveniji.

Srečo Dragoš

KONTEKSTUALIZACIJA SOCIALNIH INOVACIJ (I)

Sociolog mag. Srečo Dragoš je asistent za sociologijo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Socialne inovacije, predstavljene skozi anketne odgovore (v *Socialnem delu*, št. 1/1994 do 5/1995), je treba najprej uvrstiti v kontekst celostne družbene regulacije. Ker je ta odvisna od načina, na katerega se izvaja, in od predpostavk, iz katerih izhaja, so možni štiri tipi regulacije: kolonizacija, totalitarizacija, atomizacija in kontekstualizacija. Bistvena razlika med njimi je v tem, ali gre za centralizirano ali decentralizirano reguliranje posameznih področij oz. sistemskih povezav, in pa v izhodišču, ki temelji na predpostavki konsenza med akterji ali pa disenza med njimi. V modernih družbah so prvi trije tipi regulacije vse manj učinkoviti, vse bolj pa je – zlasti z vidika socialnih inovacij – aktualen četrti tip (kontekstualizacija), čeprav je konceptualno še nedorečen. Zato ga avtor postavlja kot uvod v interpretacijo anketnih rezultatov, ki bodo objavljeni v drugem delu tega prispevka.